

Datum

9 februari 2024

Geachte woordvoerders van de vaste Kamercommissie voor Financiën,

Op 15 februari vindt het commissiedebat Belastingdienst plaats. U spreekt onder meer over de Stand van zakenbrief Belastingdienst (Kamerstukken II 2023/24, 31066, nr.1338) die de staatssecretaris voor Fiscaliteit en Belastingdienst u op 7 februari heeft gestuurd.

In de bijlage 'Actuele onderwerpen moties en toezeggingen' bij de brief gaat de staatssecretaris in onderdeel f onder meer in op het aanbod van gemeenten, voor inwoners die na een onterechte afwijzing niet in een Minnelijke schuldregeling natuurlijke personen (Mnsp)- of een Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp)-traject zijn toegelaten.

De VNG en gemeenten zijn positief over de welwillende reactie van de staatssecretaris om de zwaarst getroffen inwoners zo spoedig mogelijk via de gemeentelijke schuldhulpverlening te helpen. Deze inwoners verdienen directe aandacht. In deze brief lichten wij toe waarom wij dit aanbod hebben gedaan en vragen we uw aandacht voor een tweetal punten die van grote invloed zijn op een succesvolle uitvoering door gemeenten, namelijk:

1. het feit dat getroffen inwoners niet bekend zijn bij de gemeente;
2. het financiële risico dat deels bij de gemeente ligt.

Achtergrond aanbod gemeenten

Uit het [onderzoek 'effecten FSV \(Fraude Signalering Voorziening\) Toeslagen'](#) komt naar voren dat enkele honderden inwoners na een onterechte afwijzing door de Belastingdienst in de periode 2012 – 2019 nooit zijn toegelaten tot een schuldregeling. Uit de invorderingsadministratie van de Belastingdienst blijkt daarnaast dat de schuld waarvoor zij destijds een minnelijke regeling hebben aangevraagd, nog altijd niet is ingelost. Hieruit leiden wij af dat deze groep inwoners zeer waarschijnlijk nog altijd te maken heeft met problematische schulden en alle problematiek die daarbij hoort. De problematische schuldsituatie waarin zij ten tijde van de aanvraag 'minnelijk schuldsaneringstraject' (Msnp) verkeerden, is in stand gebleven en mogelijk verergerd door foutief overheidshandelen. Dat is niet uitlegbaar.

We zien dat het rijk hard werkt aan herstel- en tegemoetkomingsbeleid voor deze inwoners. Het maken van gedegen tegemoetkomingsbeleid en het realiseren van een wettelijke grondslag kost tijd. Daarvoor heeft de VNG alle begrip. De inwerkingtreding van de hiervoor benodigde wet- en regelgeving wordt op 1 januari 2025 voorzien. Hulp aan deze inwoners kan echter niet wachten. Voor gemeenten is dit een onaanvaardbare situatie en directe actie is vereist. Daarom willen wij als gemeenten een stap naar voren zetten en inwoners schuldenrust bieden door te starten met schuldhulpverlening.

Aandachtspunt 1: Getroffen inwoners niet bekend bij gemeenten

Gemeenten weten niet welke inwoners getroffen zijn door de onterechte afwijzing. Ze hebben hier wel om verzocht bij de Belastingdienst, om de kans op het succesvol bereiken van deze inwoners aanzienlijk te vergroten.

We zien dat de Belastingdienst alle mogelijkheden onderzoekt - binnen de wet- en regelgeving - om deze inwoners door te verwijzen naar de gemeente, zodat de gemeente hen kan helpen. Echter, deze oplossing vraagt een inspanning en actief handelen van de inwoner zelf. De inwoner moet zelf de stap richting de gemeente zetten. Vanuit de reguliere schuldhulpverlening weten we dat het hebben van problematische schulden een negatief effect heeft op het 'doenvermogen' van de inwoner. De stress van schulden beïnvloedt het verwerken van informatie, beoordelen van de eigen situatie en belemmeren de inwoner om in actie te komen.

De Belastingdienst geeft aan de privacywetgeving als grootste obstakel te ervaren om gegevens rechtstreeks met gemeenten te delen. De VNG en gemeenten hechten veel waarde aan het recht op de persoonlijke levenssfeer. Echter, mag in dit specifieke geval privacy volgens de VNG en gemeenten geen belemmering vormen om foutief overheidshandelen recht te zetten.

- Wij verzoeken u daarom om aan de staatssecretaris te vragen of hij het herstellen van de eerder gemaakte fout door de Belastingdienst voor kan laten gaan op de privacybezwaren en de gegevens rechtstreeks met gemeenten kan delen, zodat gemeenten deze inwoners rechtstreeks kunnen benaderen met het hulpaanbod.

Aandachtspunt 2: Financiële risico ligt vooralsnog bij de gemeente

Gemeenten hebben aangegeven deze inwoners vanuit de reguliere schuldhulpverlening zo snel mogelijk te helpen. Gemeenten gaan, in afwachting van de wettelijke grondslag voor het tegemoetkomingsbeleid, bij hoge uitzondering geen aflossing op het saneringskrediet van de inwoner vragen. Dit is voor gemeenten een financieel risico, omdat de uitkomst van het wetgevingstraject vooralsnog onzeker is.

- Wij verzoeken u om tijdens het debat aan de staatssecretaris te vragen om te garanderen dat het hele saneringskrediet wordt vergoed aan de gemeente.